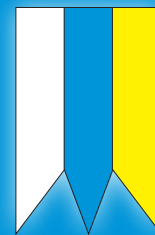

TEPLICKÝ SPRAVODAJCA

1/2021

Ročník 23

Občasník Obecného zastupiteľstva v Spišskej Teplici

Apríl 2021

*Príjemné, v radosti a zdraví
prežité Veľkonočné sviatky Vám praje
starosta obce Ing. Radoslav Šeliga,
poslanci obecného zastupiteľstva
a zamestnanci obecného úradu*

ČO JE NOVÉ V OBCI

Milí Tepličania, v čase, keď sa nám končí pôstne obdobie, ktoré je predzvesťou Veľkej noci a príchodu jari, sa vám prihovárame formou Teplického spravodajcu. Aj keď stále pretrváva núdzový stav spôsobený pandemiou Covid-19, ktorý obmedzuje rozvoj obce, dovoľte mi v krátkosti Vás informovať o poslednom dianí v obci:

1.) Jednou z najdôležitejších úloh, ktoré sme si s poslancami predsavzali na toto volebné obdobie, je vybudovanie **cyklochodníka**. A s radosťou vám

môžeme oznámiť, že koncom marca sa začalo so stavebnými prácami. Tie po odsúhlasení obecným zastupiteľstvom realizuje obecný sociálny podnik Obecné služby Spišská Teplica, s. r. o., r.s.p. Našou snahou je vybudovať túto dlho očakávanú stavbu čo najskôr a veríme, že ešte do konca tohto roku si ju budeme môcť vyskúšať.

2.) Budova **komunitného centra** je od 26. 02. 2021 úspešne skolaudovaná. Stále prebieha kontrola verejného obstarávania na interiérové vybavenie, po zakúpení ktorého sa vnútorné

priestory zariadia tak, aby mohli slúžiť vám občanom.

3.) Počas pandémie obci pribudli ďalšie činnosti, ktoré zabezpečuje. Nejde len o organizovanie testovania, ale aj o **pomoc našim občanom**. Sociálne pracovníčky z obecného úradu denne zabezpečujú rozvoz stravy pre asi 40 seniorov, ľuďom v karanténe, poskytujú nákupy potravín, obec zabezpečila zadarmo FFP2 respirátory našim občanom, ktorí dovŕšia tohto roku 62 rokov a viac, zamestnankyne pomáhali obyvateľom s registráciou

(Pokračovanie na str. 2)

ČO JE NOVÉ
V OBCI

Rozdávanie respirátorov sociálnymi pracovníčkami pre seniorov nad 62 rokov

(Dokončenie zo str. 1)

na testovanie a očkovanie. Je ešte veľa neviditeľnej roboty, ktorú títo ľudia vykonávajú a budú aj naďalej vykonávať. Chcel by som sa im touto cestou veľmi poďakovať, v mene všetkých, ktorým pomohli. Osobitné poďakovanie patrí aj Vám zdravotníci, dobrovoľníci, hasiči, administratívni pracovníci, všetci ktorí ste dlhé týždne ochotne nasadzovali svoje sily a zdravie pri testovaní v našej obci. Vaša pomoc iným je obdivuhodná.

Ďakujeme!

4.) Do konca apríla prebieha **zber konárov**, ktoré môžete ukladať pred svoj dom a zamestnanci obecnej firmy ich budú zväzovať a štiepkovať. Povinnosť používania zimných pneumatík na Slovensku končí 31. 03. , preto máme na 7.apríla 2021 naplánovaný zber ojazdených pneumatík. Tie tak tiež budeme zbierať spred vašich domov. Na jar sa uskutoční aj zber elektroodpadu, o presnom dátume vás budeme v predstihu informovať.

ho areálu plánujeme v priebehu letných mesiacov tohto roka.

Želám Vám krásne prežitie Veľkonočných sviatkov v kruhu svojich najbližších, spojené s radosťou z prebúdajúcej sa prírody. A zároveň si spolu želajme skoré spoločné stretnutie, či už na našich akciách alebo v bežnom živote.

Ing. Radoslav Šeliga
starosta obce

OZNAMY

Sčítanie obyvateľov 2021

Elektronické sčítanie obyvateľov prebiehalo od 15.februára 2021 do 31.marca 2021. Počas tohto obdobia ste sa mohli sčítať sami alebo pomocou blízkej osoby na akomkoľvek mieste s využitím počítača, tabletu alebo mobilného telefónu s pripojením na internet.

V prípade, keď ste sa ešte z akýchkoľvek dôvodov nesčítali, budete mať možnosť sa sčítať od 01. apríla 2021 do 31. októbra 2021 pomocou asistentov sčítania, ktorí Vám budú nápomocní. Mobilní asistenti sčítania Vás navštívia **len vtedy, ak o takúto službu sami vopred telefonicky požiadate**. Ak to bude možné, vopred si dohodnete aj presný čas príchodu mobilného asistenta sčítania, prípadne si zistíte jeho meno a priezvisko.

Seniori, majte na pamäti: v žiadnom prípade nevpúšťajte cudzie osoby do vašich príbytkov za účelom sčítania!

Buďte zvlášť opatrní pri cudzích osobách, ktoré by sa mohli vydávať za mobilných asistentov a predstierať tak pomoc pri sčítaní - najmä nie osoby, ktoré vás navštívili samé, teda bez vašej predošlej požiadavky o asistenciu pri sčítaní a ktoré vám ponúkajú pomoc pri tomto úkone.

Pri akomkoľvek podozrení na podvodné konanie neznámych osôb v súvislosti so sčítaním bezodkladne kontaktujte políciu na bezplatnom telefónnom čísle **158**.

Podrobnejšie informácie Vám poskytneme na čísle 7738 400 alebo 0903 728 400.

DONÁŠKA POTRAVÍN PRE SENIOROV

0911 628 404
0903 728 404

KOMPOSTOVISKO

Biologicky rozložiteľný odpad
(BRKO)

MOŽNOSŤ DOVOZU BRKO

06. 04. - 31. 10. 2021

PONDELOK	10:00 - 12:00 hod.
STREDA	14:00 - 17:00 hod.
PIATOK	13:00 - 15:00 hod.
SOBOTA	13:00 - 15:00 hod.

PODNETY OD OBČANOV

Už niekoľko týždňov majú obyvatelia našej obce možnosť testovať sa na Covid-19 veľmi pohodlne, ak sa to dá tak povedať o nie veľmi príjemnom „výtere“ v „našej“ MOM-ke, ktorá bola zriadená Obecným úradom Spišskej Teplice. Testuje sa dva krát do týždňa, pravidelne v utorok a stredu, aby mal každý záujemca možnosť vybrať si vhodný termín. Dokonca je možné sa objednať cez jednoduchú aplikáciu na presný čas. O bezpečnosť a dodržiavanie hygienických nariadení je veľmi dobre organizátorom postarané, ak si to sami ľudia nekazia a nezľahčujú. Aj príjemné dámy z MOM-ky prispievajú svojim prístupom k nestresujúcemu a vcelku pohodovému postupu od registrácie až po samotný zákrok i odovzdanie výsledkov, kvôli anonymite, v obálke.

Bola som s manželom predtým na viacerých odberových miestach, ale keď sme vyskúšali MOM-ku v Teplici nebolo čo riešiť. Jednoznačne najľudskejší a profesionálny prístup. Zistila som tiež, že nie je také samozrejmé, že naša MOM-ka používa od začiatku marca nové typy testov, ktoré sú príjemnejšie a nie je potrebné robiť hlboký výter z nosohltanu, ale postačuje výter z nosa. Aj týmto dokazujú „naše zdravotnícky“, aj zamestnanci obecného úradu, že im nie je záťažko vzdelávať sa, študo-

vať nové veci a nové návody postupov, aby nám poskytovali čo najkvalitnejšiu službu. Keďže sa o veci zaujímam aj hlbšie, tiež som sa dozvedela, aká nezištná podpora, profesionalita a ľudskosť sa dostáva zdravotnému tímu od pána starostu Ing. R. Šeligu, pani prednostky Ing. M. K. Martinkovej a ďalších pracovníkov OÚ, od

zabezpečovania zdravotníckeho materiálu až po ľudský prístup, povzbudzovanie a poďakovanie. Jedna členka tímu, ktorá bezprostredne s nami prichádza pri testovaní do kontaktu mi povedala, že je „10 rokov obyvateľkou obce, no pani Martinková a pána Šeli-

gu nemala tú česť spoznať, kým neprišla „Korona“. No dnes už vie, že táto obec si nemohla zvoliť lepšie. Pretože aj tak ťažkú situáciu zvládajú obaja bravúrne a čo je pre ňu veľmi dôležitý fakt - nezabudli byť ľuďmi. Tým, že je často na úrade má možnosť ticho sa prizerať tomu, ako pracujú a nezištne pomáhajú kope ľudí. Tieto slová

uznania nepotrebujú komentár a aj takýmto spôsobom je správne zdieľať dobré správy pre ľudí.

Chcela by som, možno aj za mnohých spoluobčanov našej obce touto cestou úprimne poďakovať pánovi starostovi Ing. R. Šeligovi a pani prednostke Ing. K. Martinkovej za mimoriadnu starostlivosť o svojich občanov, ktorým v tomto neľahkom období podali už viackrát pomocnú ruku a aj takto nám pomáhajú prekonávať ťažkú dobu. Tiež vďaka patrí všetkým, ktorí sa podieľajú na organizovaní tejto aktivity. Pred rokom, keď sme všetci žili v obave z nepoznaného a neistote, čo nás čaká, tak nás niekedy v apríli doma navštívila poslankyňa obecného úradu pani MUDr. Mária Michalková s prvými rúškami, ktoré ušili dobrovoľníčky v obci. Bolo to úžasné. Aj takýmto prejavmi dokazujeme svoju spolupatričnosť ku komunite nás obyvateľov Spišskej Teplice.

Ing. Anna Diačiková, PhD.

EKOLOGICKÉ OKIENKO

Pomôžme spoločne prírode

Je čas, ktorí mnohí z nás možno prežívajú ťažšie ale určite aj z tohto „pandemického tunela“ môže zažiariť svetlo a stačí tak málo. Prechádzky sa stali súčasťou života mnohých z nás, urobme niečo pre našu planétu, dedinu, pre náš lepší pocit. Zoberme si so sebou na prechádzku vrečko na odpadky a keď uvidíme v dosahu odpad, ktorý určite nepatrí do prírody a vmestí sa nám do vrečka zohnime sa a zoberme ho so sebou, aby sme ho mohli následne vytriediť doma alebo do „obecných zberných nádob“, ktoré sú na to určené. Sú to malé krôčiky, ktoré vedú k veľkým veciam a možno sa budeme cítiť lepšie, že sme aj v tomto ťažšom období urobili dobrý skutok. Sú medzi nami obyvatelia, ktorí už takto konajú a patrí im veľké poďakovanie a aj tí ma motivovali k napísaniu tejto prosby, výzvy. Blíži sa aj deň ZEME a možno toto je priestor vrátiť to v tejto podobe aj našej planéte.

g. o.

ROZHOVOR

s pánom Františkom Kubíkom

– vedúcim „HOLUBIAROV“ v Spišskej Teplici

Pán Kubík, alebo ujo Fero ako Vás zvyknem familiárne volať, ako ste sa dostali k chovu holubov?

Tomuto koníčku som sa začal venovať vo svojich 32 rokoch a priviedol ma k tomu môj švagor Rudolf Pitek. Sledoval som ho pri starostlivosti o holuby až dovtedy kým sa chov holubov nestal aj pre mňa koníčkom, ktorý som si zamiloval. Nakoniec aj v našej dedine vznikla organizácia „Zväz chovateľov poštových holubov“ v roku 1976 a momentálne má 16 členov.

Je tréningovanie a výcvik holubov náročnou činnosťou?

Tréningovanie holubov nie je náročné, nakoľko je to moje hobby tak to ako niečo náročné vôbec nevnímam. Svoje holuby trénujem počas letných dní formou letov v okolí môjho domova prípadne niekedy si urobím výlet z našej obce do inej dediny alebo mesta kde vypustím holuby a po mojom príchode domov už len vyčkávam v záhrade na ich návrat. Tomuto koníčku sa venujem už neuveriteľných 42 rokov.

Slávnostné vypúšťanie holubov sa stalo aj neodmysliteľnou súčasťou Teplického jarmoku. Sú aj ďalšie akcie, ktorých sa zúčastňujete s Vašimi holubmi?

Zúčastňujem sa rôznych súťaží, ktoré pripravujú zväzy a organizácie na to poverené a taktiež mladým párom v ich svadobný deň poskytnem 2 biele holubice ako symbol ich lásky. Niekedy bolo pravidlom, že sa holuby vypúšťali na sviatok práce – 1. mája no po revolúcii

tento sviatok nahradili iné kultúrne podujatia, na ktorých si vypúšťanie holubov našlo svoje miesto ako je napr. aj náš Teplický jarmok.

Ako tolerujú tento Váš koníček vo Vašej rodine?

Moja rodina s tým nikdy nemala problém ale ich to neoslovilo, no mňa v tom podporujú a v letných mesiacoch so mnou cvičia holuby na závod.

Zúčastňujete sa aj nejakých súťaží a zaznamenali ste so svojimi „okrídlenými zverencami“ aj nejaký úspech, na ktorý ste hrdý?

Väčšinou sa zúčastňujem leteckých súťaží a z nich mám veľa ocenení od 1. až po 3. miesto. Ale mojím najväčším ocenením, resp. ocenením aj pre moje holuby je 1. miesto v medzinárodnom prelete letu holubov Gotha. (Nemecko)

Keďže sa tomuto koníčku venujete už dlhé desaťročia, zachytili ste nejaký pokrok vo vývoji v chove, tréningovaní alebo produktoch vhodných pre holubov?

Zmena za tie dlhé desaťročia som zaznamenal hádam iba v poskytovaní krmiva pre holuby. Niekedy sme dávali holubom jačmeň a pšenicu a v dnešnej dobe pribudlo podávanie vitamínov, elektrolytov, liekov na preliečovanie.

Aká veselá príhoda sa Vám prihodila počas Vášho „holubiarskeho života“?

Veselé príhody pozostávajú z bežných situácií, kedy čakáme napr. na „výlet holubov z kletky“ a ten sa nekoná v presný čas (napr. pri slávnostnom vypúšťaní holubov pri nejakej udalosti), ale s nejakým oneskorením pár sekúnd, lebo holubom sa nechce von. Počiatkový stres v čase kedy sa to udeje po nejakej dobe ostane len milou a veselou spomienkou na túto udalosť s dodatkom, že asi mali holuby hody a poriadne si naplnili svoje žalúdky až natolko že sa im nechcelo vyletieť z kletky.

Ďakujem za Váš rozhovor a želim Vám veľa zdravia aby ste sa tejto činnosti mohli venovať ešte veľa rokov a dosahovali ďalšie úspechy, na ktoré budete hrdý.

g. o.

PRÍBEH

Obeta z lásky

V týchto dňoch, keď nás Corona vírus zatvoril za okná a dvere našich obydľí, nedovolia nám stretávať sa ani v našich kostoloch a naše vzťahy v rodinách už škripu a asi si ideme navzájom aj na nervy, chcem sa podeliť s príbehom z pútnického zjazdu po Českej republike, konaného v apríli 2019 televíziou LUX. Pozvanie na púť sme prijali 5 členná skupinka z našej farnosti. Ponuka bola veľmi zaujímavá a naozaj sme videli veľa Mariánskych bazilik a tiež o krásne zážitky nebola núdza. Počas piatich dní sme sa autobusom pod vedením p. Juraja Drobného z TV LUX presúvali po pútnických miestach severnou trasou z Bratislavy na

Velehrad smerom do Prahy a späť južnou trasou do Brna a Bratislavy. Pri presunoch sme sa navzájom spoznávali a učili sa trpezlivosti, zodpovednosti za dochvilnosť pri prestávkach a ohľaduplnosti pri zdravotných problémoch, keďže pútnické spoločenstvo tvorili prevažne seniori. Pozreli sme si Velehrad, Svätý Kopeček pri Olomouci, Katedrálu sv. Václava v Olomouci, Králiky, kostol sv. Klementa v Starej Boleslavy a na tretí deň už nás čakala stovežatá Praha. Tam sme sa už presúvali pešo do pražskej Lorety, na Malostránske námestie do kostola sv. Mikuláša, do kostola Panny Márie víťaznej

s Pražským Jezuliatkom, prešli sme po Karlovom moste cez Vltavu na Staromestské námestie s historickou radnicou a Orlojom. Nasledoval Vyšehrad, cintorín s hrobmi najvýznamnejších osobností, chrám sv. Petra a Pavla. Najväčším zážitkom bol Pražský hrad a chrám sv. Víta, kde sa práve konalo stretnutie rodín z celých Čiech a Moravy za život a pustili nás dovnútra na svätú omšu. Vo vnútri bolo nespočítateľné množstvo rodín s deťmi malými, väčšími, ktoré sedeli na zemi, v náručí svojich rodičov, proste plná katedrála. Oltár a okolo obetného stola bolo naukladané veľké

(Pokračovanie na str. 5)

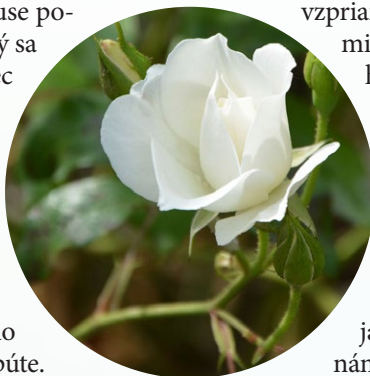
PRÍBEH

Obeta z lásky

(Dokončenie zo str. 4)

množstvo bielych a červených krásnych veľkých ruží. Svätá omša bola aj pre nás veľkým duchovným zážitkom. Po omši sa rodiny dali na pochod Prahou a nám bolo dovolené pozrieť si celý chrám. Reholné sestričky, ktoré mali na starosti upratanie toľkého množstva ruží, niektorým z nášho zázajdu, ktorí si poprosili, darovali po jednej ruži. Ubytovanie sme mali u sv. Ľudmily. Naše ruže sme venovali pani na recepcii. V druhý deň ráno sme v autobuse postrehli, že najstarší z nás pútnikov, pán, ktorý sa chystal osláviť 90 rokov svojho života, vdovec a onkologický pacient si darovanú ružu z chrámu sv. Víta niesol v plastovej fľaške plnej vody do Bratislavy na hrob manželky. Bolo to z našej strany vnímané ako nemožné, aby mu vydržala v takom sviežom stave. Vyrozprával nám svoj príbeh, ako ho deti nechceli pustiť na púť, ani ho nechceli sprevádzať a tak sa prihlásil sám a včas ráno zbalený odišiel z domu keď prišiel termín púte.

Deti mu potom v priebehu púte vyvolávali na mobil, ale on sa s nimi odmietol baviť. Ďalej sme navštívili Svätú horu v Příbrami a kostol na Makovej hore. Posledný, piaty deň púte sme si pozreli baziliku Nanebovzatia Panny Márie a sv. Mikuláša v Žďari nad Sázavou a Baziliku sv. Jána Nepomuckého na Zelenej hore. A už sme sa presúvali do Brna pozrieť si kapucínsky kostol s kryptou uložených vyschnu-

tých tiel mníchov a Katedrálu sv. Petra a Pavla a Augustiánsky kláštor. Od Prahy sme boli svedkami, ako skoro 90 ročný pán, spolupútnik sa staral o svoju bielu ružu, dopĺňal jej vodu, dokonca mu niekto aj tú vodu vylial, ale on to nevzdal. Večer sme vystúpili z autobusu v Bratislave, navzájom sme sa rozlúčili, vymenili si kontakty a ten náš spolupútnik vystúpil s ružou, ktorá na náš údiv bola krásna, svieža, hlávku držala vzpriamenú, akoby práve odtrhnutá v záhrade a zamieril ako nám povedal rovno na cintorín na

hrob manželky. Bolo to pre mňa veľmi silné svedectvo a najkrajší prejav vzájomnej úcty, lásky, ktorá nezhasla ani po smrti manželky a hlavne obety, s akou sa o tú ružičku staral. Môžem povedať, že sme mali počas celej púte v priamom prenose svedectvo živej viery českých katolíkov a úcty k nášmu Pánovi, ktorú prejavovali na našich svätých omšiach, ktoré nám slúžil pán farár Juraj Drobný, hlbokým sklonením sa až po pás. Tiež všetky skvosty ukryté v jednotlivých bazilikách svedčili o starostlivosti a reštaurovaní. Na záver chcem povedať, aby sme mali v úcte seba, toho druhého, či už v spoločnej domácnosti, suseda, alebo priateľov, známych, ale aj ostatných, s ktorými sa stretneme. Každý sme iný a tak je to správne, takže veľa trpezlivosti a vzájomnej lásky.

Vierka Štefányová

DUCHOVNÉ OKIENKO

Milí občania, bratia a sestry, chlapci a dievčatá,

blížia sa Veľkonočné sviatky a my opäť žijeme v neistote. Pred rokom sme si povedali, že dobre zvládneme to aj keď nám zatvorili kostoly, ale na rok už hádam bude dobre. Prešiel rok a zase nič. Všetci sme vystavení veľkej skúške - skúške trpezlivosti. Toľko sme toho zažili počas pandémie. Zastavené kostoly, školy, podniky, mnohí prišli o prácu, o svojich blízkych... No napriek všetkému sme postavení pred realitu najväčších kresťanských sviatkov Veľkej noci.

V pôstnom čase sme mohli rozjímať nad zastaveniami krížovej cesty. Ona nám ukazuje vrcholné utrpenie Ježiša Krista. Trpel čiastkovo počas celého pozemského pôsobenia, od narodenia v maštali cez prenasledovanie horlivými fanatikmi až po smrť na Golgote. My sme kresťania - náš názov je odvodený od jeho mena a vďaka tomuto prepojeniu sme zaviazaní aj žiť kresťanským životom. Celá krížová cesta je plná myšlienok, môžeme uvažovať nad každým zastavením, ale zvlášťne je usporiadanie niektorých

zastavení. Medzi prvým a druhým pádom Pána Ježiša je ukázaná služba Šimona a Veroniky. Šimon je chlap, ktorý sa vracia z poľa - to znamená, že je na námahu zvyknutý. Pomáha tak, ako môže chlap pomôcť. Nesie kríž

spolu s Ježišom. Nenechá Pána ležať na zemi a neodvlečie kríž sám, ale pomáha ho niesť. To je vzor služby muža - pomáhať slabším v tom čo ich trápi. Po Šimonovej službe Veronika podáva Ježišovi ručník. Niekedy by sa mohlo zdať, že je to nepomer služby - veď kríž bol rovnako ťažký aj naďalej. Ale Veronika ukazuje svoj postoj - to že má súcit s Pánom Ježišom. Jej jemnosť a láskavosť majú rovnakú hodnotu

služby, ako Šimonova fyzická pomoc pri nesení kríža. Ľahšie sa berie životná ťažkosť, keď vidíme, že nie sme tým okolo nás ľahostajný.

Tieto zastavenia zahŕňajú možnosti služby pre muža aj pre ženu v tej istej ťažkej životnej situácii. Služiť máme všetci, aby sa mohlo splniť: „Čo ste urobili jednému z nich, mne ste urobili.“ V posledných mesiacoch je služba jeden druhému dosť viditeľná, aj keď si to mnohí ani neuvedomujú. Rodičia nahrádzajú často učiteľov, starí rodičia strážia vnúčatá, starší súrodenci dozerajú na mladších, zdravotníci testujú, alebo slúžia chorým v nemocniciach. Každá služba je veľkou obetou a keď je konaná aj s láskou, tak sa tým pripodobňujeme Kristovi a dokazujeme svoju kresťanskú príslušnosť.

Aj tohoročné sviatky Veľkej noci nech nás preto potešia, povzbudia a posilnia, že obeta a láska je silnejšia ako akékoľvek zlo a nenávisť v tomto svete. Láska zmŕtvychvstalého Krista nech prežiarí celý náš život. Nech nás posilní na duchu a urobí nás odvážnymi kresťanmi.

Jozef Anderák, duchovný otec

Teplica v minulosti - Ako bývali naši predkovia

Spišská Teplica je skvelým miestom na bývanie. Ale je zaujímavá aj z iného pohľadu – z pohľadu na ľudovú architektúru Spiša.

Už koncom 12. storočia sú zaznamenané prvé vlny kolonizácie Spiša Nemcami. Po tatárskom vpáde v 13. storočí mal nemecký živel na Spiši už prevahu. Nemci so sebou doniesli svoj spôsob života, kultúru, ale aj svoj spôsob stavania obydľí. Priniesli so sebou dom, ktorý sa veľmi líšil priestorovým usporiadaním aj konštrukciou od klasického

zvláštny názov – *potrem*. Inde na Spiši ho volajú „dufart“, „laib“, prípadne „prejzod“. *Potrem* je vpredu, a väčšinou aj v zadu uzavretý veľkými drevenými vrátami siahajúcimi až pod strechu, ktoré ešte obsahujú menšie dvere pre človeka. *Potrem* nemá strop, je nad ním iba priestor krovu a strechy. Bočná stena je urobená z ľahkej rámovej konštrukcie zo stĺpov, medzi ktorými sú zasunuté *podvalky* alebo dosky. *Potrem* je bez okien, svetlo sa prediera iba cez ľahkú konštrukciu stien a cez konštrukciu strechy. *Potrem* nie je iba

prejazd, ale je niečím ako halou, z ktorej sa vchádza z boku do izby a ďalej v zadu do kuchyne zvanej *šporhet*. *Šporhet* leží za izbou v celej jej šírke, je prekrytý strechou a je od *potremu* leďabolo oddelený taktiež ľahkou drevenou konštrukciou. Rovnako ako *potrem*, aj *šporhet* nemá strop a je otvorený do strechy, kam mohol stúpať dym z otvoreného ohniska alebo z chlebovej pece. V priestore *šporhetu* bola často ešte aj studňa a býval tu aj predel na komoru – *špajz*.

Pozemok je relatívne úzky ale dlhý, na jednej strane voľný prechod pre kone s vozom, na druhej strane sú chlievy a stajne, vždy umiestnené v samostatnej drevenej stavbe oddelenej od obydľia. Pozemok je ukončený stodolou

postavenou tiež cez celú šírku pozemku, s podjazdom pre povoz. Pozemky sa v Teplici väčšinou dvíhali od domu k stodole nahor. Toto umožnilo vybudovať výbornú kamennú pivnicu v ílovitej zemi. Nad ňou bola postavená drevená *šopa* na uskladnenie sena.

Obilie, múka a ostatné dôležité potraviny sa uskladňovali v sýpke zvanej *lemhauz*. Bola to menšia stavba zrubovej konštrukcie vrátane klenby, celá olepená hlinou proti ohňu, na vrchu s ľahkou strieškou. *Lemhauz* bol umiestnený mimo pozemku – pred domom pri potoku, chránený cestou pred možným požiarom.

Potok Teplica, ktorý sa kľukatil cez stred obce, Tepličania predelili povýše dediny a časť vody odrazili na mlynský náhon. Ten tiekol tesne za stodolami na severnej strane obce až ku mlynu na dolnom konci. Na tomto potoku každá gazdina mala za svojim pozemkom svoju špeciálnu dvojvláčku, slúžiacu na pranie prádla a na „čuchanie pokrovcov“.

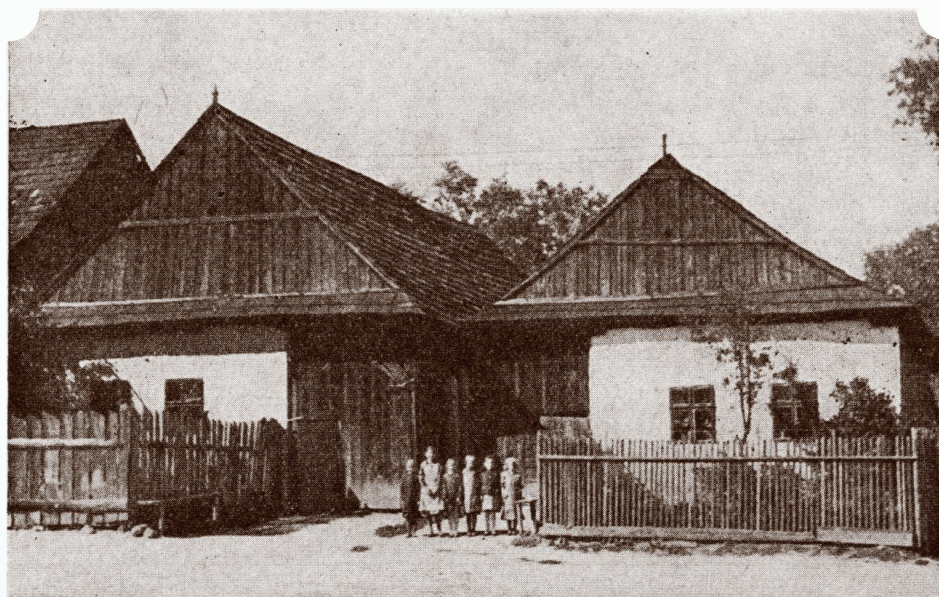
Zvláštne znaky nemeckého domu na Spiši vnímavý pozorovateľ nájde v Teplici ešte aj dnes, aj keď často v zmenenej forme. Ale historický charakter námestia sa nepodarilo zachovať. Pri prestavbách Tepličania málokedy rešpektovali charakter historického jadra obce, ako to býva samozrejme v iných krajoch, napríklad v Rakúsku. Škoda!

V. Mešár

Literatúra:

Stránská: *Príspevky o ľudových stavbách pod Tatrami*, Národopisný věstník československý, Praha, 1934-1935

Václav Mencl: *Lidová architektúra v Československu*, Praha, 1980

Obr. 1. Domy v Teplici u Popradu s „potremem“. Pohľad zpredu.

slovenského zrubového domu, ktorý ešte aj dnes nájdeme v Zamagurí, na Liptove, na Orave, v Turci, v Čičmanoch, alebo na Horehroní, ale aj na Spiši. Tento nemecký drevený dom mal zásadný vplyv na podtatranskú ľudovú architektúru v oblasti Spiša.

Obec Teplica svojho času patrila medzi typické dedinky s touto spišskou architektúrou. Svedčí o tom aj to, že práve na príklade obce Teplica bola vysvetlená a popísaná nemecká ľudová architektúra Spiša v obsiahlej štúdii v „Národopisnom věstniku československom“, ktorá vyšla v Prahe v roku 1934 pod názvom „Príspevky o lidových stavbách pod Tatrami“. Čerpajúc hlavne z tohto zdroja, ale aj zo svojho poznania a z rozprávania predkov skúsím stručne zhrnúť, ako bývali naši predkovia na začiatku 20. storočia a v čom spočívali zvláštne znaky nemeckého dreveného domu na Spiši:

Teplica bola dedinka ulicového typu s gazdovstvami na úzkych dlhých pozemkoch. Domy boli zoradené jeden vedľa druhého, tesne k sebe priradené, ako v gotickom meste. Strechy rozšírené na celú šírku pozemku sa navzájom dotýkali. Túto zvláštnu dispozíciu v minulosti tvorili domy podivnej konštrukcie: základným východiskom konštrukcie bola veľká strecha, ktorá stála na koloch v rohoch stavby a v jej stenách. Pod ňu akoby nezávisle vsunutý vymurovaný obdĺžnik – *izba* s dvoma malými oknami vpredu a s dverami v protiláhlej alebo v bočnej stene. *Izba* mala od krovu nezávislý strop. Strecha prekryvala aj priestor vedľa *izby* po celej jej dĺžke – vznikol tak prejazd, ktorý má v Teplici

OČAMI KARIKATURISTU

RECEPTY MOJEJ BABKY

Veľkonočný kysnutý koláč

Ingrediencie:

Cesto kysnuté: polohrubá múka 250g, droždie 1 kocka, žltok 2 ks, cukor 1 lyžica, soľ štipka, mlieko 100 ml.

Cesto tukové: maslo 250 g, polohrubá múka 250 g.

Tvarohová plnka: tvaroh 250 g, práškový cukor 50 g, vanílinový cukor 1 balíček, žltok 1 ks.

Posýпка: hrubá múka 50 g, kryštálový cukor 50 g, maslo 50 g.

Dokončenie: žltok.

Postup: **Kysnuté cesto** - Z uľahného mlieka, cukru, droždia a trochu múky pripravíme kvások. U misky rozmiešame múku, cukor, soľ a vykysnutý kvások. Ušetko spolu dobre vypracujeme. Cesto mierne posypeme múkou, prikryjeme a necháme kysnúť.

Tukové cesto - Spracujeme múku s kúskami masla a odložíme na chladné miesto.

Tvarohová plnka - Tvaroh vymiešame s cukrom a pridáme žltok.

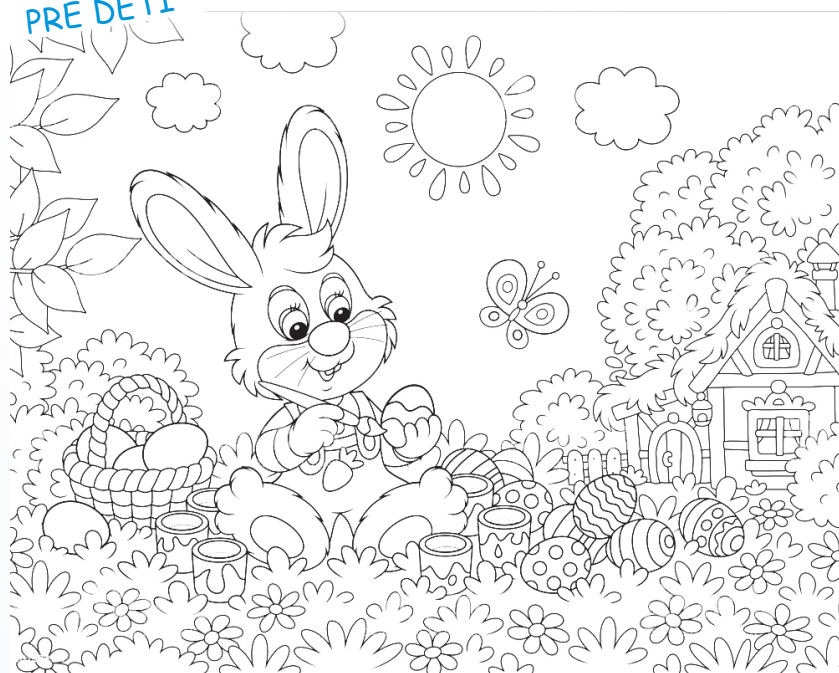
Vykysnuté cesto rozvalkáme na obdĺžnik, do stredu vložíme pripravené tukové cesto, okraje obdĺžnika zložíme ako obálku a pritlačíme. Potom cesto zľahka rozvalkáme a opäť zložíme a necháme stáť asi 20 minút. Takto to opakujeme aj trikrát. Hotové cesto rozvalkáme na obdĺžnik hrubý asi 1 cm, nakrájame ho na štvorce, do stredu dáme kôpku tvarohu a zabalíme. Poukladáme na plech vystlaný papierom na pečenie a kraje potrieme žltkom. Necháme chvíľu podkysnúť a upečieme vo vyhriatej rúre (180 °C/25 minút).

Drajeme dobrú chuť!

PRE DETI

CITÁT

„To čo je pred Vami i za Vami je nič oproti tomu, čo je vo Vás!“

„Najdôležitejšia je Vaša osobná skúsenosť.“

~ Miroslav Zafko

VTIPY

Lekár mi povedal, že tie lieky, čo mi predpísal, môžem vysadiť.
Neviete, stačí v záhrade?
A ako ďaleko od seba?

Pod' sem Jurko, včera si sa chválil,
že poznáš vtáky.
Pozri sa na tento obraz a povedz mi, ktorý je vrabec a ktorý drozd.
No, to je veľmi ľahké, ten čo sedí vedľa vrabca je drozd.

Sťažuje sa žena za volantom:
Pozri, ako mi ľudia lezú do cesty.
Nato manžel: No tak skús zísť z toho chodníka!

KRÍŽOVKA

autor: Pavol Surovec	bývalá číselná lotéria	čistiaci prostriedok na okná	nohavice v tvare guli	chuchvalec	ozn. rus. lietadiel	Pomôcky: ALUM, KABA, OTE, OPEKÚN	neotkol	vyvaluj oči	lyže (angl.)		zhľadáva	vazal	EČV Rimavská Sobota	tropický jašter	vyvrcholenie (kníž.)
tuhá čierna káva						orgán čuchu				zamraz					
						obyvateľ starej Itálie				zlaťo (špan.)					
1. časť tajničky															
obrovský tropický strom					ukazovacie zámeno			štát v Ázii					osobné zámeno		
					grófska dcéra			sídlo v Iráne					tromf v kartách		
Electronic Network System (skr.)				japonský ostrov				o neho (poet.)				arabské muž. meno			
				stupaje				úkryt vojaka				rozum			
zvrtné zámeno			dochucovalo sofou							finančná kontrola					
			rameno (angl.)							vylučovacia spojka					
	srbský ľudový tanec	Slov. techn. normy				pasienok, lúčina					jemu			3. časť tajničky	mužské meno
		ostrý prízvuk				sibírsky veľtok					černoch (rus.)				
otvárateľný kryt motora							mesačník (zool.)					temnota, noc			
							ozvena					žrd na voze			
obrobíme motykou								pisacia potreba					meno Caponeho		
								symetrála					podmienko- vá spojka		
2. časť tajničky									rozprávkový princ						
mesto v Nigérii				mesto v Maroku					pestún (zast.)						

**TEPLICKÝ
SPRAVODAJCA**

Teplický spravodajca, zaregistrovaný na MK SR pod číslom EV 3174/09,
ISSN 1338-8207

Číslo redakčne pripravili: Mgr. Zuzana Maškulková, Ing. Radoslav Šeliga,
Ing. Gabriela Oleksáková, Mgr. Anna Slobodníková
Sídlo vydavateľa: Obrancov mieru 454, 059 34 Spišská Teplica, IČO: 326 534
Tlač: Popradská tlačiareň, vydavateľstvo, s. r. o.